

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ

2016-2025 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. Հաստատել «Հայաստանի Հանրապետության կրթության զարգացման 2016-2025 թվականների պետական ծրագիրը» (այսուհետ՝ Ծրագիր)՝ համաձայն հավելվածի:

Հոդված 2. Սահմանել, որ՝

- 1) Հայաստանի Հանրապետության կրթության զարգացման 2016-2025 թվականների պետական ծրագիրն արտացոլվում է պետական միջնաժամկետ ծախսային ծրագրերում և պետական բյուջեում՝ ծրագրային դասակարգմամբ:
- 2) Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը պետական բյուջեի կազմում Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողով է ներկայացնում Ծրագրի տարեկան միջոցառումների պլանը:
- 3) Կրթության առաջանցիկ զարգացման նախադրյալներն ապահովելու նպատակով համախմբված բյուջեի՝ կրթության ոլորտին ուղղվող ծախսերը պետք է աճեն այնպես, որ,

տնտեսական աճի հետ համատեղ, առնվազն 2017թ. կազմեն
ՀՆԱ 2.8, 2021թ.` 3.3, իսկ 2025թ.` 3.7 տոկոսը:

Հոդված 3. Ուժը կորցրած ճանաչել «Հայաստանի Հանրապետության կրթության զարգացման 2011-2015 թվականների պետական ծրագիրը հաստատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2011 թվականի հուլիսի 19-ի ՀՕ-246-Ն օրենքը:

Հոդված 4. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող երեսուներորդ օրը:

Հավելված

«ՀՀ կրթության զարգացման 2016-2025թթ. պետական
ծրագիրը հաստատելու մասին» ՀՀ օրենքի

Կրթության զարգացման 2016-2025թթ. պետական ծրագիր

Ներածություն

1. Կրթության զարգացման 2016-2025թթ. պետական ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) բխում է ՀՀ «Կրթության մասին» օրենքից, համաձայն որի կրթության բնագավառում պետական քաղաքականության կազմակերպական հիմքը կրթության զարգացման պետական ծրագիրն է:
2. 2015 թվականը գլոբալ զարգացման տեսանկյունից «Հազարամյակի զարգացման նպատակների» իրականացման գործընթացի ամփոփման և զարգացման նոր օրակարգի հաստատման տարի էր. ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեան ընդունեց «Փոխակերպենք մեր երկիրը. Մինչև 2030 թվականը կայուն զարգացման օրակարգը» բանաձևը, որով հաստատվեցին կայուն զարգացման նպատակները: Կայուն զարգացման բոլոր նպատակադրումներում կարևորվում է կրթության դերը: Միաժամանակ կրթության բնագավառում սահմանված է առանձին նպատակ. «Ապահովել ներառական ու արդարացի որակյալ կրթություն և խթանել կրթության հնարավորություններ բոլորի համար ողջ կյանքի ընթացքում»:

3. 2015 թվականին կրթության համաշխարհային ֆորումը ընդունեց «Կրթության 2030. Դեպի ներառական և արդարացի որակյալ կրթություն և կրթություն ողջ կյանքի ընթացքում բոլորի համար» Ինչհոնի հռչակագիրը: Այն, կարևորելով կրթության դերը, սահմանում է կրթության գլոբալ զարգացման գերակայությունները. մատչելիություն, համընդհանուր ներառում և միջոցների արդարացի բաշխում, որակ, կանանց և տղամարդկանց հավասարություն, կրթության հնարավորություններ ողջ կյանքի ընթացքում: Կարևորվում է նաև կրթության համակարգի պատրաստվածությունը դիմակայելու և արդյունավետ արձագանքելու հակամարտությունների և արտակարգ իրավիճակների ազդեցություններին, ապահովելու կրթական գործընթացի շարունակականությունը, ինչը ամրագրված է նաև աղետների ռիսկերի նվազեցման համաշխարհային համաժողովի ամփոփիչ փաստաթղթում:
4. Պատրաստվել է նաև Ինչհոնի հռչակագրից բխող գործողությունների շրջանակը սահմանող որոշումը, որն ուղեցուցային է ՄԱԿ-ի անդամ երկրների կրթության զարգացման քաղաքականության մշակման համար:
5. 2015 թվականը Հայաստանի համար առանձնացավ Երևանում կայացած Բոլոնիայի գործընթացի մասնակից երկրների կրթության նախարարների գագաթնաժողով, որն ընդունեց «Երևանյան կոմյունիկեն»: Այն սահմանում է բարձրագույն կրթության ոլորտի զարգացման արդի առաջնահերթությունները, ընդգծելով, որ կրթությունը պետք է զերծ լինի խտրականությունից:

6. Սույն ծրագիրը մշակվել է՝ հաշվի առնելով ինչպես միջազգային ծրագրային փաստաթղթերը, այնպես էլ ՀՀ 2014-2025 թթ. հեռանկարային զարգացման ռազմավարական ծրագիրը, ՀՀ կառավարության գործունեության ծրագիրը, ինչպես նաև կրթության համակարգի վերջին տարիների ձեռքբերումներն ու մարտահրավերները:

Կրթության զարգացման տեսլականը

7. Կրթությունը մարդու հիմնարար իրավունք է: Պետությունը պետք է ապահովի համընդհանուր հավասարապես հասանելի, ներառական և որակյալ կրթություն: Կրթությունը պետք է նպատակաուղղված լինի մարդու անձնային և մասնագիտական լիարժեք զարգացմանը, դաստիարակի ազգային և համամարդկային արժեհամակարգ՝ խարսխված հայրենասիրության, հանդուրժողության, փոխըմբռնման, ժողովրդավարության, համագործակցության և խաղաղություն գաղափարների վրա:
8. Կրթությունը հանրային արժեք է, որի պատասխանատուն պետությունն է: Հասարակությունը կհսում է կրթության քաղաքականության մշակման և իրականացման պատասխանատվությունը, որը ենթադրում է ներառական հանրային գործընթաց: Քաղաքացիական հասարակությունը, ուսուցիչներն ու դասախոսները, մասնավոր հատվածը, համայնքը, ընտանիքը, երիտասարդներն ու երեխաները կարևոր դեր ունեն որակյալ կրթության իրավունքի իրացման գործում: Պետության դերը վճռորոշ է կարգավորող սկզբունքների և նորմերի սահմանման համար:

9. Կրթության զարգացման գլխավոր նպատակն է կրթական այնպիսի համակարգի ձևավորումը, որը յուրաքանչյուր քաղաքացու կյանքի բոլոր փուլերում հնարավորություն է տալիս ստանալ իր պահանջմունքներին, մտավոր կարողություններին ու ձգտումներին համապատասխան որակյալ կրթություն, բավարարում է տնտեսության ու հասարակության պահանջները, լիարժեք ծառայում է ազգային շահերին:

Կրթության զարգացման ռազմավարությունը

10. Կրթության զարգացման գլխավոր նպատակի իրականացման համար կորդեգրվեն հետևյալ ռազմավարությունները.

- 1) **Կարիքներին միտված պլանավորում** – Կբազմազանեցվեն ուսումնական ծրագրերը, կրթության կազմակերպման ձևերն ու մեթոդները, կրթություն ստանալու հնարավոր ճանապարհները:

Կապահովվի կրթական ծրագրերի ճկունությունը, դրանք սովորողների, նրանց ընտանիքների, համայնքի և տնտեսության կարիքներին համապատասխանեցնելու հնարավորությունները, կընդլայնվեն դպրոցական պարտադիր բաղադրիչով երաշխավորված դասընթացները, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար անհատական ուսուցման պլանների, մոդուլային ծրագրերի, հոսքային ուսուցման կիրառությունը:

Միաժամանակ, կզարգանան կրթության կազմակերպման ձևերը. կընդլայնվեն հեռավար կրթության հնարավորությունները, կներդրվի ոչ ֆորմալ կրթության արդյունքների ճանաչման մեխանիզմ, կապեր կստեղծվեն կրթության

Ֆորմալ և ոչ ֆորմալ ձևերի միջև, ինչը հնարավորություն կտա կրթական ցանկալի վերջնարդյունքներին հասնելու համար ընտրել առավել հարմար, սեփական հնարավորություններին համապատասխանող ճանապարհ: Կներդրվեն ուսումնական պարապմունքների կազմակերպման ժամանակակից մեթոդներ՝ հնարավորություն ստեղծելով օգտագործել արտադպրոցական հաստատությունները՝ մշակութային կենտրոններ և այլն:

Կրթության համակարգի բազմազանեցումը կառնչվի նաև ուսումնական հաստատությունների կազմակերպաիրավական ձևերին: Արդեն իսկ որոշ ուսումնական հաստատություններ վերակազմակերպվել են հիմնադրամների: Կխթանվի ուսումնական հաստատությունների համատեղ հիմնադրման, կառավարման համակարգում սոցիալական գործընկերների մասնակցության հնարավորությունների ընդլայնումը:

- 2) **Սոցիալական երկխոսություն** - Կարիքներին արդյունավետ արձագանքելու նպատակով կամրապնդվեն հետադարձ կապի և սոցիալական երկխոսության մեխանիզմները. պարբերաբար կանցկացվեն հասարակական կարծիքի ուսումնասիրություններ, կստեղծվեն հանրային քննարկման հարթակներ, կբարելավվեն որոշումների կայացման մասնակցային մեխանիզմները:
- 3) **Գործընկերային համագործակցություն** - Մասնավոր հատվածի և քաղաքացիական հասարակության հետ կամրապնդվի գործընկերային համագործակցությունը: Որոշ գործառույթների իրականացումը, կրթաօժանդակ ծառայությունների մատուցումը կփոխանցվի մասնագիտական

ուղորտում արհեստավարժ և հասարակության վստահությունը վայելող կազմակերպությունների, պետական աջակցություն կցուցաբերվի կրթության զարգացման գերակայություններին և սկզբունքներին համապատասխանող միջազգային և տեղական կազմակերպությունների կողմից նախաձեռնված ծրագրերին, որոնք մասնագիտական փորձաքննության արդյունքներով կներառվեն կրթության զարգացման ծրագրերի փաթեթում:

- 4) **Թափանցիկություն և հաշվետվողականություն** - Նշված ուղղություններով ծրագրերի իրականացման արդյունավետության ապահովման նպատակով պարտադիր պայման կլինի դրանց թափանցիկությունն ու հաշվետվողականությունը, կիրականացվի խիստ վերահսկողություն և մոնիտորինգ՝ ներգրավելով ինչպես պետական, այնպես էլ հասարակական կառույցները: Կշարունակվի գիտելիքների գնահատման և որակի ապահովման համակարգերի կատարելագործումը և ամբողջական ներդրումը:

Կրթության զարգացման պետական քաղաքականության սկզբունքները

11. Կրթության զարգացման պետական քաղաքականության սկզբունքներն են.

- 1) **Ներառականություն** – կրթության բնագավառի պետական քաղաքականության մշակումն ու իրականացումը պետք է ընդգրկի հասարակության բոլոր խավերը՝ ներառյալ խոցելի խմբերը: Յուրաքանչյուր քաղաքացի, շահագրգիռ հասարակական կազմակերպություն պետք է հնարավորություն

ունենա իր ներդրումն ունենալու որոշումների կայացման, ծառայությունների մատուցման և արդյունքների գնահատման գործընթացներում: Նման հնարավորություն պետք է ընձեռվի նաև սփյուռքի մեր հայրենակիցներին:

- 2) **Տարածքային համաչափ զարգացում** – տարածքային համաչափ զարգացումը կայուն զարգացման կարևոր նախադրյալն է: Կրթության համակարգում հավասարության ապահովումը և տարածքային անհամաչափ զարգացման մեղմումը կրթության միջոցով պետք է լինեն իրականացվող քաղաքականության անկյունաքարային սկզբունքները:
- 3) **Ազգային և համամարդկային արժեքների համադրում** – Հայաստանի կրթական համակարգը որդեգրել է միջազգային ինտեգրման քաղաքականություն, որը ենթադրում է կրթական համակարգի ներդաշնակեցում միջազգային ստանդարտներին և արժեքներին: Գործընթացը պետք է խարխսվի ազգային, այդ թվում քրիստոնեական արժեհամակարգի վրա:
- 4) **Թափանցիկություն և հաշվետվողականություն** – առաջընթացի կարևոր նախապայման է բոլոր շահագրգիռ կողմերի արդյունավետ համագործակցությունը, ինչը կարող է ապահովվել միայն առավել թափանցիկ միջավայրում և բաց հաշվետվողականության պայմաններում:

Կրթության զարգացման նպատակները, գերակայությունները և գործողությունների շրջանակը

12. **Նպատակ 1.** *Մինչև 2025 թվականը ապահովել բոլոր երեխաների համար մատչելի, հավասար և որակյալ միջնակարգ,*

ներառյալ՝ նախնական մասնագիտական կրթություն՝ արդյունավետոր վերջնարդյունքով:

13. **Կրթության զարգացման հիմնական գերակայությունը որակի բարձրացումն է:**

Կրթության որակը ներառում է բազմաթիվ բաղադրիչներ: Դրանցից առաջնահերթն ուսումնառության արդյունքներն են, որոնք պահանջված են սովորողների կողմից, և ապահովում են շրջանավարտների պատրաստվածությունը ուսումը շարունակելու կրթության հաջորդ մակարդակում կամ անցնելու համապատասխան աշխատանքային գործունեության:

Կրթության որակի բարձրացման գործողությունների շրջանակն ընդգրկում է.

1) Կրթական չափորոշիչների և ծրագրերի բարելավում, մասնավորապես.

ա. պետական հանրակրթական ծրագրերի արդիականացում՝ դրանք համապատասխանեցնելով ժամանակի պահանջներին և միջազգայնորեն ընդունված չափանիշներին,

բ. օժանդակություն նորարարական, այլընտրանքային, փորձարարական և միջազգային հանրակրթական ծրագրերի մշակմանը, ներդրմանը և իրականացմանը,

գ. ֆիզմաթ ուղղությամբ ավագ դպրոցներում, տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ, հեռահաղորդակցության հիմունքներ և միկրոէլեկտրոնիկա առարկաների ներդրում,

դ. հանրակրթության համակարգում կրեդիտային (չափանիշային) համակարգի ներդրում,

ե. կրթության գերազանցության ծրագրի իրականացում,

2) ուսումնական հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավում, ապահով և անվտանգ միջավայրի ստեղծում, մասնավորապես.

ա. Դպրոցական շենքերի հիմնանորոգման և նոր շենքերի քաղաքաշինական նախագծերի մշակում՝ հաշվի առնելով կրթության նորացող մեթոդաբանությունը, անվտանգության և համընդհանուր մատչելիության չափանիշները,

բ. ըստ գնահատված կարիքների՝ ուսումնական հաստատությունների շենքերի հիմնանորոգում և նոր հաստատությունների կառուցում,

գ. ուսումնական հաստատությունների կողմից ռեսուրսների և էներգիայի խնայողաբար օգտագործում, իրենց կարիքների համար վերականգնվող աղբյուրների օգտագործում, դպրոցական շենքերի էներգաարդյունավետության բարձրացում, բնապահպանական կայունության և էներգախնայողության մշակույթի տարածմանն ուղղված կրթական մոդելների մշակում և զարգացում,

դ. դպրոցների համալիր անվտանգության ապահովում, որը ներառում է ապահով և հարմարեցված միջավայր, աղետների ռիսկերի կառավարում և աղետների ռիսկերի մեղմացման կրթություն,

ե. հանրակրթական ուսումնական հաստատություններին ուսումնական գույքի, ժամանակակից համակարգչային սարքավորումների շարունակական արդիականացում, համացանցի որակյալ հասանելիության ապահովում, ժամա-

նակակից լաբորատորիաների և գրադարանների ստեղծում,

զ. ուսումնական հաստատություններում երեխայակենտրոն միջավայրի ստեղծում՝ ներդնելով ուսումնաօժանդակ ծառայություններ, արտադասարանական խմբակներ, դպրոցական սնունդ, հաստատությունների գործունեության երկարաձգված աշխատակարգ,

է. դպրոցներում մասնագիտական կողմնորոշման կենտրոնների ստեղծում,

թ. դպրոցական սնունդ ծրագրի շարունակականության ապահովում,

3) բարձր որակավորում և պատրաստվածություն ունեցող մանկավարժական անձնակազմի ապահովում, որոնք տիրապետում և կիրառում են ժամանակակից դասավանդման մեթոդներ,

ա. սահմանամերձ և հեռավոր գյուղական համայնքների դպրոցները մանկավարժական կադրերով համալրման արդյունավետ մեխանիզմների մշակում և ներդնում,

բ. մանկավարժական որակավորման պահանջների խստացում՝ նրանց աշխատանքային նկարագրերում միջազգային չափորոշիչների ներառում՝ այդ թվում ներառական կրթության սկզբունքներին դրանց համապատասխանեցում,

գ. մանկավարժական կրթության արդիականացում՝ ապահովելով մանկավարժական մասնագիտությունների ցանկի, որակավորման բնութագրերի, շրջանավարտների մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների

համապատասխանությունը հանրակրթության ժամանակակից պահանջներին,

դ. ուսուցիչների վերապատրաստման և մասնագիտական առաջխաղացման հնարավորությունների ընդլայնում, վերապատրաստումների արդյունավետության մոնիթորինգի և գնահատման մեխանիզմների մշակում ու ներդրում,

ե. ուսուցիչների իրավական կարգավիճակի փոփոխություն, աշխատանքի վարձատրության, աշխատավարձի բարձրացման և խրախուսման նոր մեխանիզմների ներդրում հատուկ ուշադրություն հատկացնելով սահմանամերձ և հեռավոր գյուղական համայնքների ուսուցիչներին,

զ. մանկավարժներին մեթոդական աջակցության, նորարարական գիտելիքներով զինելու նպատակով մանկավարժական գիտական հետազոտությունների խթանում:

4) կրթական պաշարների և ուսումնական գրականության որակական բարելավում.

ա. դասագրքերի որակի բարելավում, համապատասխանեցում առարկայական ծրագրերին և չափորոշիչներին,

բ. հայալեզու, ինչպես նաև ազգային փոքրամասնությունների լեզուներով տպագիր և էլեկտրոնային ուսումնական պաշարների բանկի հարստացում, նկատի ունենալով նաև սփյուռքահայ կրթօջախների կարիքներին համապատասխան:

գ. հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառության ընդլայնում,

դ. SCS կրթական ծրագրերի բարելավում:

14. Որակի ապահովման կարևոր բաղադրիչ է գնահատման համակարգը, որը պետք է ներառի ինչպես հստակ սահմանված վերջնարդյունքների, այնպես էլ ուսումնառության միջավայրի և գործընթացի գնահատումը:
15. Կրթության որակի բարելավման քաղաքականությունը պետք է զուգորդվի կրթական ծառայությունների **մատչելիության բարձրացման և կրթության մեջ առավելագույն ընդգրկվածություն** ապահովման ծրագրերով: Պետք է մեղմացվեն և վերացվեն սոցիալական, տնտեսական և մշակութային գործոնները, որոնք դեռևս խոչընդոտում են որակյալ կրթություն ստանալու հավասար հնարավորությունների ապահովմանը:
16. Հանրակրթության մատչելիության բարձրացման և կրթության մեջ առավելագույն ընդգրկվածությունն ապահովելու գործողությունների շրջանակն է.
- 1) պարտադիր կրթությունից դուրս մնալու ռիսկերի կանխարգելման, դուրս մնացած երեխաների հայտնաբերման և նրանց ուսուցման համակարգ վերադարձման մեխանիզմների գործարկումը,
 - 2) ավագ դպրոցի հանրակրթական և նախնական մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների տեղաբաշխման սկզբունքների մշակում, և դրանց համապատասխան հաստատությունների ցանցի զարգացում՝ ապահովելով մատչելիությունը և տարածքային զարգացման ծրագրերով սահմանված առաջնահերթությունները.

- 3) սոցիալապես անապահով խավերին պետական աջակցության ծավալների աստիճանական մեծացում և հասցեականության բարձրացում,
 - 4) հեռավար կրթական ծառայությունների, էլեկտրոնային բաց պաշարների, առցանց դասընթացների ներդրում գյուղական և սահմանամերձ համայնքների համար:
 - 5) փոքրաթիվ աշակերտական համակազմ ունեցող գյուղական դպրոցների կրթության կազմակերպման ծրագրի իրականացում,
 - 6) ավագ դպրոցներին տրանսպորտային կամ հանրակացարանային հնարավորություններով ապահովում:
17. **Նպատակ 2. Մինչև 2025 թվականը ապահովել 3-6 տարեկան բոլոր երեխաների համար հասանելի և որակյալ նախադպրոցական կրթության մատչելիություն, և առնվազն նրանց 80%-ի ընդգրկվածություն:**
18. Նախադպրոցական կրթությունը հանդիսանում է տեղական ինքնակառավարման մարմինների պատասխանատվությունը և հիմնականում ֆինանսավորվում է տեղական բյուջեներից: Այնուամենայնիվ, թե երեխայի համակողմանի զարգացման, թե դպրոցին պատրաստված լինելու և հավասար մեկնարկային հնարավորությունից օգտվելու տեսանկյունից այն կարևոր նշանակություն ունի: Այս առումով պետական քաղաքականությունն ուղղված է օժանդակելու և խթանելու նախադպրոցական կրթության զարգացումը:
19. Նախադպրոցական կրթության զարգացման հիմնական գերակայությունն է նախադպրոցական կրթության մատչելիու-

թյան և հասանելիության ապահովումը: Այն ներառում է գործողությունների հետևյալ շրջանակը.

- 1) նախադպրոցական կրթության կազմակերպման ձևերի բազմազանեցում,
- 2) նախադպրոցական հաստատությունների ցանցի ընդլայնում՝ առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնելով գյուղական և սահմանամերձ համայնքներին,
- 3) նախադպրոցական այլընտրանքային, ծախսարդյուավետ մոդելների ներդրում,
- 4) կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ներառման համար համապատասխան պայմանների ստեղծում:

20. Միաժամանակ, նախադպրոցական կրթության զարգացման քաղաքականություններն ուղղված կլինեն կրթության որակի բարձրացմանը: Մասնավորապես.

- 1) նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների ուսումնանյութական բազայի, նյութատեխնիկական հագեցվածության ապահովում,
- 2) կադրերի շարունակական վերապատրաստման մեխանիզմների մշակում,
- 3) նախադպրոցական ծառայությունների ֆինանսավորման արդյունավետ մեխանիզմների ներդրում:
- 4) նախադպրոցական հաստատությունների շենքերի անվտանգության գնահատման մեխանիզմի ներդրում:

21. **Նպատակ 3.** Մինչև 2025 թվականը բոլորի համար ապահովել մասնագիտական կրթություն ստանալու մատչելի և հավասար հնարավորություն:
22. **Նպատակ 4.** Մինչև 2025 թվականը 50 տոկոսով ավելացնել մասնագիտական կարողություններ ունեցող երիտասարդների և մեծահասակների թիվը՝ վերջիններիս համար արժանապատիվ աշխատանք գտնելու, գործազրկությունը նվազեցնելու և գործարարությունը խթանելու նպատակով:

Գերակայություններ

23. Նկատի ունենալով մարդկային ռեսուրսների հույժ կարևորությունը երկրի երկարատև սոցիալ-տնտեսական զարգացման գործում, մասնագիտական կրթությունը ծրագրային ժամանակահատվածում պետք է լինի ոլորտի հաջորդ գերակայությունը:

Մասնագիտական կրթության գերակայություններն են՝

- 1) բնակչության բոլոր խավերի համար միջին և բարձրագույն մասնագիտական կրթության մատչելիության բարձրացում,
- 2) մասնագիտական կրթության որակի բարձրացում և դրա համապատասխանեցում աշխատաշուկայի պահանջներին, շրջանավարտների զբաղվածության կրթության խթանում,
- 3) մասնագիտական կրթության միջազգայնացման շարունակականության ապահովում:

Ծրագրային ուղղություններ

- 1) Բոլոնիայի և Թուրինի գործընթացների հիմնական ծրագրային ուղղությունների իրականացում, այն է.

ա. եվրոպական մասնագիտական կրթական տարածքին ինտեգրման և միջազգայնացման գործընթացներին ուղղված գործողությունների իրականացում,

բ. բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների գործունեության արդյունավետության բարձրացում և միջազգայնացում,

գ. ոլորտի զարգացման միտումներին համահունչ օրենսդրության վերանայում,

ե. մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների զարգացում՝ ուղղված մարդկային կապիտալի շարունակական զարգացմանը, աճին և մրցունակության բարձրացմանը,

զ. սոցիալական գործընկերության ընդլայնում,

է. եվրոպական կրթական տարածքին ինտեգրում,

ը. որակավորումների շրջանակի ներդրում,

թ. ՄԿՈՒ որակավորումների համապատասխանեցում ԵԿՏ-ին և փոխճանաչում,

ժ. ՄԿՈՒ կառավարման կարողությունների հզորացում,

ժա. որակի ապահովման համակարգերի ստեղծում,

ժբ. ՄԿՈՒ համակարգի արդյունավետ ֆինանսավորում,

ժգ. ՄԿՈՒ համակարգի շարունակական բարելավում և արդիականացում:

Գործողությունների շրջանակ

- 1) բուհի թափանցիկության և հաշվետվողականության՝ այդ թվում հանրային հաշվետվողականության մեխանիզմի մշակում և կիրարկում,

- 2) բուհերի կրթական, կառավարման, հետազոտական գործընթացներում շահառուների թիրախային ներգրավում և համագործակցության ընդլայնում,
- 3) մասնագիտական կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգերի ծրագրային ընդլայնում և կատարելագործում,
- 4) նորարարական մրցակցային ծրագրերի խթանում և ընդլայնում,
- 5) նպաստում ՀՀ մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն հիմնադրամի (ՄԿՈԱԱԿ) լիիրավ անդամակցությանը Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման եվրոպական ասոցիացիային (ENQA) և Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման եվրոպական ռեգիստրում (EQAR) գրանցմանը,
- 6) բուհերի որակի արտաքին գնահատման և որակի ապահովման ներբուհական գործընթացների համակողմանի զարգացում ու կիրարկում,
- 7) բուհերի լիցենզավորման գործընթացի կատարելագործում՝ խստացնելով լիցենզավորման պայմանները և պահանջները,
- 8) սովորողների ու պրոֆեսորադասախոսական կազմի շարժունության և բուհերի միջազգայնացման ընդլայնում,
- 9) հանրակացարանային համալիրների ստեղծում և օտար լեզվով ուսուցման խթանում, որի արդյունքում կավելանա Հայաստանում օտարերկրացի սովորողների թիվը,
- 10) բուհերի կազմակերպական, ֆինանսական, կադրային ինքնավարության և ակադեմիական ազատությունների ընդլայնում,

- 11) բուհերի ֆինանսավորման նոր մեխանիզմի մշակում՝ հիմնվելով բուհի կատարողականի, ծրագրային ու ոչ ծրագրային ֆինանսավորման սկզբունքների և ֆինանսական աղբյուրների բազմազանեցման վրա,
- 12) ուսանողների ֆինանսական աջակցության (նպաստներ, կրթաթոշակներ) նոր մեխանիզմների մշակում,
- 13) սոցիալական տարբեր խմբերի և կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց համար բարձրագույն մասնագիտական կրթության մատչելիության և հասանելիության ապահովում
- 14) ՀՀ որակավորումների ազգային շրջանակի հստակեցում և ներդրման ռազմավարության մշակում, ինքնահավաստագրման իրականացում,
- 15) վերջնարդյունքներով բարձրագույն մասնագիտական կրթական ծրագրերի մշակում՝ հիմնվելով ՀՀ որակավորումների ազգային շրջանակի վրա, շրջանավարտների զբաղվածունակության բարձրացում և մասնագիտական գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների համապատասխանեցում աշխատաշուկայի արդի պահանջներին,
- 16) բարեվարքության սկզբունքների և վարքականոնի սահմանում, դրանց կիրառում, վերահսկման ու կոռուպցիոն ռիսկերի կանխարգելման մեխանիզմի մշակում ու կիրարկում,
- 17) մասնագիտությունների և որակավորումների արդիականացում և համապատասխանեցում աշխատաշուկայի պահանջարկին և մասնագիտական ոլորտների որակավորումների նկարագրիչներին,

- 18) Ժամանակակից նոր մասնագիտությունների ներդրում՝ նպատակ ունենալով ուսումնական հաստատություններին հաղորդել հնարավորինս նեղ մասնագիտական ուղղվածություն,
- 19) ՄԿՈՒ ուսումնական հաստատությունների դասավանդողների և ուսուցման վարպետների մասնագիտական կարողությունների հզորացում,
- 20) ուսումնառության արդյունքների հիման վրա կրթական ծրագրերի մշակում և վերանայում,
- 21) ՄԿՈւ համակարգում գործատուների ներգրավում ուսումնական գործընթացում, սոցիալական գործընկերության ամրապնդում և նոր որակի հաղորդում,
- 22) արտադրություններում աշխատող մասնագետների ուսումնական հաստատություններ մուտքի խրախուսում և բոլոր դասախոսների համար համապատասխան ձեռնարկություններում մասնագիտական վերապատրաստումների կազմակերպում,
- 23) աշխատանքի վրա հիմնված ուսուցման հնարավորությունների բացահայտում և ժամանակակից մոտեցումների ներդրում և կիրառում,
- 24) ձեռներեցության կրթության իրականացում նախնական և միջին մասնագիտական կրթության ուսումնական հաստատություններում,
- 25) նախնական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ձեռնարկատիրական գործունեության հնարավորությունների և ձևերի ընդլայնում՝ ստեղծելով համապատասխան մեխանիզմներ, հիմնավոր և բարենպաստ նախապայմաններ,

- 26) բուհական կրեդիտային համակարգերի կատարելագործման աշխատանքներին զուգահեռ ՄԿՈՒ կրեդիտների կուտակման և փոխանցման մեխանիզմների լրամշակում, գործարկում և տարածում, ողջ համակարգում՝ նպատակ ունենալով ստեղծել ներդաշնակ և բուլոր կրթական ծրագրերը միմյանց շաղկապող համակարգ,
- 27) եվրոպական կրթական տարածքի որակավորումներին համադրելի ՀՀ որակավորումների ազգային շրջանակի (ՈԱՇ) ներդրման իրականացում,
- 28) ՈԱՇ-ի ՄԿՈՒ մակարդակների (աստիճանների) ընդհանրական բնութագրիչներին համապատասխան որակավորման բնութագրիչների մշակում,
- 29) ՄԿՈՒ կառավարման համակարգի կատարելագործում, կարողությունների հզորացում,
- 30) քիչ ուսանողներ և կրկնվող մասնագիտություններ ունեցող հաստատությունների վերակազմակերպում,
- 31) տարեկան 7-10 ՄԿՈՒ հաստատությունների վերանորոգում կամ հիմնանորոգում,
- 32) ՄԿՈՒ հաստատությունների նյութատեխնիկական բազայի շարունակական վերազինում,
- 33) ՄԿՈՒ հաստատությունների ներքին որակի ապահովման համակարգերի ստեղծում՝ եվրոպական չափանիշներին համապատասխան,
- 34) ՄԿՈՒ համակարգի ֆինանսավորման առանձնահատկությունների վերհանում և արդյունավետ մեխանիզմների մշակում,

- 35) դասախոսների և արտադրական վարպետների աշխատավարձերի նոր մեխանիզմների մշակում և ներդրում,
- 36) ներառական ՄԿՈՒ հաստատությունների հիմնում. արհեստագործական և միջին մասնագիտական կրթության համակարգում կան մասնագիտություններ, որոնք կարող են հասանելի լինել մտավոր կամ ֆիզիկական հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար,
- 37) ոչ ֆորմալ և ինֆորմալ կրթության ուսումնառության արդյունքների գնահատման և ճանաչում համակարգի ներդրում,
- 38) մեթոդական և խորհրդատվական աջակցություն՝ լրացուցիչ կրթության ծառայությունների շահառուներին,
- 39) լրացուցիչ և շարունակական կրթության ազգային բազայի ստեղծում:

24. **Նպատակ** 5. *Մինչև 2025 թվականը ապահովել բոլոր խոցելի խմբերի՝ այդ թվում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց հավասար մասնակցության հնարավորությունը կրթության բոլոր մակարդակներում:*

25. Կրթության բոլոր մակարդակներում անհրաժեշտ է ստեղծել որակյալ կրթություն ստանալու հավասար հնարավորություններ բոլորի համար, ներառյալ՝ խոցելի խմբերի, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող, կյանքի դժվարին պայմաններում հայտնված աղքիկների և տղաների, կանանց և տղամարդկանց: Կրթության ոլորտում իրականացվող բոլոր ծրագրերը, բարեփոխումները, նախաձեռնություններն ու մշակումները պետք է հաշվի առնեն սովորողների

առանձին խմբերի և անհատների կարիքները, նախատեսեն դրանց արձագանքման համապատասխան մոտեցումներ:

26. Պետական քաղաքականության առաջնահերթ խնդիրն է անցնել համընդհանուր ներառական հանրակրթության, ներառյալ նախադպրոցական կրթությունը: Այն ընդգրկում էմ գործողությունների հետևյալ շրջանակը.

- 1) հանրակրթական ծրագրերի, կրթության կազմակերպման ձևերի վերանայում՝ ներառականության սկզբունքներին համապատասխան,
- 2) հանրակրթական դպրոցների կադրային և նյութական կարողությունների հզորացում՝ սովորողների տարաբնույթ կարիքներին արձագանքելու համար,
- 3) դպրոցներում հատուկ կրթական կարիքներ ունեցող սովորողների համար մատչելի ֆիզիկական և բարոյահոգեբանական միջավայրի ստեղծում,
- 4) հատուկ դպրոցների ներառական կրթության մանկավարժահոգեբանական աջակցության և ռեսուրսային կենտրոնների վերակազմակերպում,
- 5) սովորողների կրթական կարիքների բացահայտման և գնահատման մեխանիզմների կատարելագործում, ներառյալ ԱՀԿ-ի կողմից մշակված ֆունկցիաների միջազգային դասակարգչի /ՖՄԴ/ հիման վրա մշակված գնահատման գործիքների կիրառում:

27. Միաժամանակ կընդլայնվեն մասնագիտական կրթության ներառական կարողությունները, կներդրվեն ներառական մասնագիտական կրթական ծրագրեր, օժանդակություն

կցուցաբերվի ներառականությանը նպաստող ոչ ֆորմալ կրթական ծրագրերին, աստիճանաբար կվերացվեն խոցելի խմբերի որակյալ կրթություն ստանալու ծրագրային, կազմակերպական, նախապաշարումային խոչընդոտները:

28. **Նպատակ 6.** *Քաղաքացիական, ժողովրդավարության և մարդու իրավունքների, էկոլոգիական կրթության միջոցով բոլոր սովորողներին զինել հասարակության կայուն զարգացմանը նպաստող գիտելիքներով և կարողություններով:*
29. Կրթությունը կարևոր դերակատարում ունի քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական և էկոլոգիական բազմաթիվ խնդիրների առջև կանգնած երկրի կայուն զարգացող և բարեկեցիկ հասարակության կայացման գործում: Նման կրթությունն իր բովանդակությամբ և ձևերով պետք է համապատասխանի առկա խնդիրներին, ապահովի համապատասխան գիտելիքների, կարողությունների, արժեքների և վերաբերմունքի ձևավորմանը, դաստիարակի հասարակության ակտիվ և պատասխանատու քաղաքացի, որն ունակ է վարել արդյունավետ կյանք, դրսևորել առողջ ապրելակերպ, հարգել ուրիշների և պաշտպանել սեփական իրավունքները, արժևորել սեփական ինքնությունը և առաջնորդվել հանդուրժողականության սկզբունքներով, կայացնել գիտակցված որոշումներ, նպաստել խաղաղությանը և պատրաստ լինել ծառայելու ազգային և համամարդկային խնդիրների լուծմանը:
30. Նման խնդիրների լուծումը չի կարող սահմանափակվել միայն պետական ուսումնական ծրագրերով սահմանված կրթության շրջանակներում: Լիարժեք արդյունքի հասնել կարելի է օգտագործելով նաև ոչ ֆորմալ և ինֆորմալ կրթության ռեսուրսները,

միաժամանակ, կրթության համակարգում, թե կառավարման, թե կրթական գործընթացի կազմակերպման առումով, որդեգրելով ժողովրդավարական սկզբունքներ:

31. Այս նպատակի իրականացման գերակա խնդիր է դաստիարակության բազմաչափ և գործուն համակարգի ներդրումը, որը ընդգրկում է գործողությունների հետևյալ շրջանակը.

- 1) դաստիարակության հայացակարգի և ուղղակարության մշակում,
- 2) նորմատիվ-իրավական դաշտի կատարելագործում,
- 3) ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների մեթոդական և ծրագրային բովանդակության արդիականացում,
- 4) հայրենասիրական, քաղաքացիական, բնապահպանական, գեղագիտական, առողջ ապրելակերպի, տնտեսվարության, ինչպես նաև մարդու իրավունքների և ժողովրդավարության ուսումնադաստիարակչական ծրագրերի և միջոցառումների իրականացում կրթական բոլոր մակարդակներում՝ ներգրավելով պետական, մարզային, հասարակական և միջազգային կազմակերպությունների ներգրավմամբ,
- 5) արտադպրոցական և համայնքային կրթական-բնապահպանական ծրագրերի իրականացման մեխանիզմի ներդրում,
- 6) աղետների ռիսկերի նվազեցման և դիմակայնության կրթության ծրագրերի զարգացում,
- 7) արտադպրոցական կրթության և դաստիարակության ոլորտի կադրերի վերապատրաստում (մանկավարժական, վարչական անձնակազմ),

- 8) արտադարձացական կրթության և դաստիարակության բնագավառի միջազգային չափանիշներին համապատասխանություն և միջազգային զարգացումներին ինտեգրում,
- 9) ամառային, ձմեռային ճամբարներում ուսումնադաստիարակչական նոր ծրագրերի ներդրում,
- 10) դպրոցական սպորտի զարգացմանն ուղղված ծրագրերի ներդրում, այդ թվում հաշմանդամություն ունեցող երեխաների համար,
- 11) հասարակության զարգացմանը և կրթության բնագավառում կատարվող բարեփոխումներին համահունչ կատարելագործել նախնական զինվորական պատրաստության և հայրենասիրական դաստիարակության բնագավառի իրավական դաշտը՝ գործող իրավական ակտերում ժամանակին կատարելով համապատասխան փոփոխություններ և մշակելով նոր իրավական ակտեր,
- 12) ուսումնական հաստատությունները ապահովել նախնական զինվորական պատրաստություն առարկայի դասավանդման և ռազմահայրենասիրական դաստիարակության վերաբերյալ ուսումնադիտողական նյութերով, ուսումնամեթոդական ձեռնարկներով,
- 13) ուսումնական, ուսումնադիտողական նյութերի և ուսումնամեթոդական ձեռնարկների թարմացում,

Կրթության զարգացման պետական ծրագրի իրականացումը, մոնիթորինգը և գնահատումը

32. Ծրագրի իրականացման պատասխանատուն և համակարգողը կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինն է:

33. Ծրագիրն իրականացվում է առանձին նպատակային ծրագրերի միջոցով: Նպատակային ծրագրերի մշակումը և իրականացումը կկատարվեն պետական, միջազգային և հասարակական կազմակերպությունների մասնակցությամբ: Նպատակային ծրագրերի ցանկում ընդգրկվում են նաև միջազգային և հասարակական կազմակերպությունների կողմից իրականացվող ծրագրերը, որոնք համահունչ են Ծրագրի ռազմավարությանը և ուղղված են նպատակների իրականացմանը:
34. Կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը 2 տարին մեկ անգամ հրապարակում է Ծրագրի առաջընթացի հաշվետվությունը, որը քննարկվում է կրթության հանրապետական համաժողովում:
35. Կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը ապահովում է Ծրագրի մոնիթորինգի մասնակցային և թափանցիկ գործընթաց:
36. Բոլոր մակարդակներում էլեկտրոնային համակարգերի կիրառմամբ տվյալների հավաքման և վերլուծության բարելավման միջոցով կբարձրացվի համակարգի հաշվետվողականությունը և թափանցիկությունը:
37. Կվարվի միջազգային պահանջներին համապատասխան վիճակագրական տվյալների հավաքագրում և վերլուծություն: